

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نیاشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم ویر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary-Cultural

ادبی - فرهنگی

همایون "باختریانی"

۱۹ اپریل ۲۰۱۶

تنظیم و ویرایش: پورتال

دیوان

"عبدالله شهاب ترشیزی هروی"

۵

دیباچه

(قسمت ۳)

شاهزاده عظیم‌القدر کثیرالجود، شهزاده محمود فی زمان دولت و آوان عظمت بدین معنی شرف نفاذ یافت، که بنده ضعیف و ذره نحیف‌المحتاج الی رحمت الله الملك الوهاب، عبدالله بن حبیب الله ترشیزی المتخلص به شهاب که از جمله غلامان قدیمی و مداحان صمیمی این آستان سپهرنشان است، ابیات و اشعار خود را جمع و مدون کرده، به نظر آفتاب منظر مبارک رساند. اگرچه از تدوین و ترکیب {دواوین} شعراء بر وجه اکمل و اتم فی زمان حیاتهم کمال تعذر دارد؛ اما بنا بر امتثال فرمان واجب الاذعان در تاریخ سنه ۱۲۰۶ هزار و دو صد و شش من هجرة المباركة النبوية علیه السلام و التحية شروع در جمع‌آوری (اشعار^۱) این کتاب نمود؛ {امید که بر شهزاده والاجناب و امراء و اعیان دولت روزافزون قاهره، فرخنده و میمون و در نظر آفتاب منظر مبارک پسندیده و موزون آید و مرتب ساخت آن را بر سه قسم:

قسم اول: در توحید و نعت و قصاید و مدایح سلاطین و امراء و صدور و اعظم.

قسم دوم: در مقطعات مشتمل بر اظهار مطالب و معانی مختصره.

قسم سوم: در هزلیات و هجویات و تنبیه کسانی که لایق آن بوده اند.

والله الموفق و المعین^۲

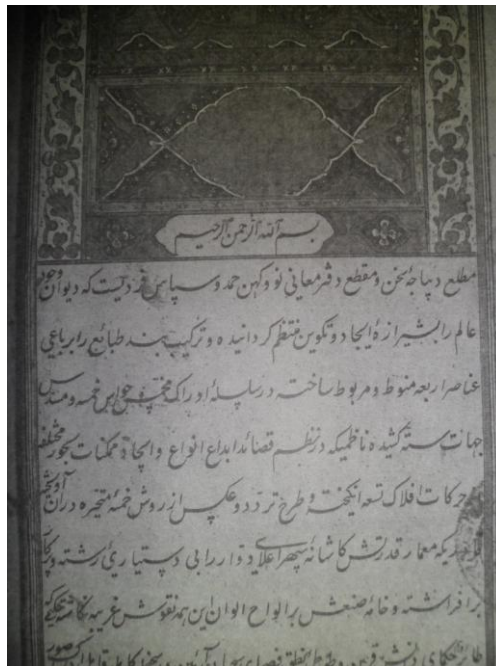
^۱ الف. ودانین؛ ب. دوانین

^۲ ب. اشعار وجود ندارد

^۳ متن داخل قلاب صرف در «ب» وجود دارد؛ ولی در «الف» این متن چنین است: اشعار این کتاب نمود و آن را پنج قسم منقسم گردانید:

دیوان چاپ مرحوم "کاتب هزاره"

عکس نسخه ب

کتاب قصاید در توحید و نعت و منقبت و مداخل سلاطین

در قصاید مدح امرا و صدور و اعظام ←

بقیه پاورقی صفحه قبل ← در مقطعات مشتمل بر اظهار مطالب و معانی و مدیح مختصره

در هزلیات و هجویات و تنبیه کسانی که لایق آن بوده اند

اگرچه رسم و عادت این بود که رباعیات در آخر کتاب مندرج شود؛ اما چون اغلب و اکثر رباعیات این کتاب خالی از مدح و ذم نبود و بعضی از آن به بعضی قطعات مناسبت و ارتباط داشت بنابر آن علیحده جمع نموده و در هر موضع که مناسبت داشت بعضی در کتاب مقطعات و بعضی در کتاب هجویات و هزلیات نوشته شد و بعضی اشعار که در حین تسوید این سواد حاضر نبود و بعضی که تعلق به دیوان نداشت نیز داخل این کتاب نشد و آنچه حاضر نبود قدری قصاید ناتمام و قطعات و رباعیات بود و آنچه متعلق به کلیات بود تفصیل آن اینست:

کتاب خسرو و شیرین

کتاب بهرام نامه

کتاب عقد عهد گهر در نجوم

رساله مرادنامه در ذکر وقایع امور دولت علی مردان خان زند

اینها که مرقوم شده همه نظم است؛ و آنچه نثر است: اول تذکره الوزراء در تاریخ مجدد ولایت که بر روش صفحات تقویم بنای آن بر جدول اول [جداول] نسخه الف (جدول اول) نوشته است و آن هر دو نیز ناتمام است و اتمام هریک موقوف به فراغ بال و جمعیت خاطر. امید که کتاب بر شهزاده و الاجنب و امراء و اعیان دولت روز افزون قاهر فرخنده و میمون باد و در نظر آفتاب منظر مبارک پسندیده آید. والله الموفق والمعین.